

Helmut Kohl en François Mitterrand: grote verzoeners

Helmut Kohl 1930 - 2017

François Mitterrand 1916 - 1996

Het lag niet in de lijn der verwachtingen dat twee van de belangrijkste staatsmannen van de tweede helft van de 20e eeuw zo nauw met elkaar zouden samenwerken. De Duitse kanselier Helmut Kohl en de Franse president Franse president François Mitterrand zijn geboren en opgegroeid in een tijd waarin hun landen twee catastrofale oorlogen uitvochten.

Kohl en Mitterrand zetten zich in om de naoorlogse betrekkingen tussen Frankrijk en Duitsland te verdiepen, en zij legden de nadruk op het belang van vrede tussen hun naties bij het streven naar Europese integratie. Het iconische en ontroerende beeld van de twee staatsmannen die elkaar bij de hand houden op een plechtigheid op 22 september 1984 ter nagedachtenis aan het begin van de Eerste Wereldoorlog, 70 jaar daarvoor, stond wereldwijd op veel voorpagina's.

Helmut Kohl

Helmut Kohl werd in 1930 in Ludwigshafen geboren en was een tiener aan het eind van de Tweede Wereldoorlog. Hij beweerde vaak dat hem vanwege zijn jonge leeftijd het ergste van de oorlog bespaard is gebleven. Hij studeerde rechten in Frankfurt en schakelde toen over naar geschiedenis en politieke wetenschappen aan de Universiteit van Heidelberg.

Zijn loopbaan begon in de academische wereld, later stapte hij over naar het bedrijfsleven en uiteindelijk ging hij in de politiek. In 1959 werd hij verkozen tot leider van de CDU-afdeling in zijn thuisstad en sindsdien maakte hij snel carrière in de lokale en regionale politiek. Hij werd eerste minister van de deelstaat Rijnland-Palts (en werd daarmee de jongste gekozen regeringsleider in Duitsland), en als voorzitter van de CDU zette hij de eerste stappen in de richting van het bondskanselierschap van West-Duitsland.

In 1982 viel de zittende regering na een motie van wantrouwen van de CDU. Daarna verkoos de Bundestag (het Duitse parlement)

Kohl tot kanselier. Een jaar later consolideerde hij zijn greep op de macht door een indrukwekkende overwinning bij de verkiezingen van 1983.

Kohl heeft het meest naam gemaakt door zijn inzet voor de eenheid van Duitsland. Hij was de eerste bondskanselier die het staatshoofd van Oost-Duitsland officieel ontving, en na de val van de Berlijnse Muur streefde hij standvastig naar de hereniging van Oost- en West-Duitsland. Een verdrag, dat in 1990 werd gesloten en door beide parlementen geratificeerd, herenigde Duitsland 45 jaar nadat de oorlog het land in tweeën had gesplitst. Dit bracht Kohls visie van een verenigd Europa dichter bij de realiteit.

François Mitterrand

François Mitterrand is in 1916 geboren in het Franse departement Charente. In 1937 studeerde hij af in de rechten en werd politiek actief aan de nationalistische rechterzijde.

Toen de tweede Wereldoorlog uitbrak, werd hij opgeroepen voor frontdienst, maar werd in 1940 gevangengenomen en in een Duits krijgsgevangenenkamp geïnterneerd. Hij ontsnapte daar en ging enige tijd werken voor het collaborerende Vichy-regime. Zijn politieke overtuiging werd echter linkser en hij engageerde zich bij het Franse verzet. Hij bouwde een netwerk op met andere ex-krijgsgevangenen en Franse gewapende verzetsgroepen, maar vluchtte naar Londen om zijn arrestatie te voorkomen. Mitterrand ontmoette Charles de Gaulle, die werd beschouwd als de woordvoerder van het verzet in ballingschap. De twee mannen probeerden samen te werken, maar konden niet met elkaar overweg.

Na de oorlog bevestigde Mitterrand zijn positie aan de linkerzijde door zijn oppositie tegen Charles de Gaulle. Uiteindelijk werd hij voorzitter van de Franse Socialistische Partij. Na twee mislukte pogingen werd hij in 1981 tot president verkozen en zorgde hij voor de eerste linkse regering van het land sinds 23 jaar.

Inzet voor een verenigd Europa

Helmut Kohl was de tweede van slechts drie personen die ooit het Ereburgerschap/burgerschap van Europa hebben ontvangen van de Europese Raad, ter erkenning van zijn buitengewone inzet voor de Europese integratie en samenwerking. Daaruit blijkt hoe belangrijk zijn bijdrage aan het Europese project was.

Mitterrand en Kohl in 1987

Toen hij president was, steunde Mitterrand de uitbreiding van Europa, door Spanje en Portugal aan te moedigen tot de EU toe te treden. Hij geloofde ook in een beter geïntegreerde EU en pleitte voor de Europese Akte in 1986, die de eerste rechtsgrondslag vormde voor een Europese interne markt. Samen bereikten Kohl en Mitterrand deze doelstelling door zes jaar later het Verdrag van Maastricht te ondertekenen, waardoor hun

droom van een naadloze transnationale markt werkelijkheid werd.

De beroemde foto van Kohl en Mitterrand nabij Verdun, de plaats van een van de langste veldslagen van de Eerste Wereldoorlog, werd genomen op 22 september 1984 tijdens een herdenkingsplechtigheid waaruit bleek welke weg Frankrijk, Duitsland en Europa sinds de twee wereldoorlogen hadden afgelegd.

Toen Kohl en Mitterrand hand in hand voor een rouwkrans aan het ossuarium van Douaumont stonden, was Verdun niet meer alleen een pijnlijke herinnering, maar werd het ook een symbool van vrede en verzoening, dat het belang en de macht van vrede in Europa duidelijk maakt aan Europa en de wereld.

In de loop der jaren ontwikkelde zich een hechte vriendschap en een vruchtbare werkrelatie tussen hen. Zij maakten zelfs grapjes over elkaar. Op een keer zette Kohl Mitterrand zijn lievelingsgerecht voor, Saumagen (varkensmaag), en hij beval hem "eet op, of je krijgt het Saarland terug".

Ter erkenning van hun levenslange inspanningen voor de verzoening van Frankrijk en Duitsland ontvingen zij in 1988 samen de Karel de Grote-prijs, die wordt toegekend voor inzet voor Europese eenwording. In zijn aanvaaringsrede benadrukte Kohl wat Frankrijk en Duitsland gemeen hadden en wat de basis heeft gevormd voor het gehele EU-project, te beginnen met de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal in 1951. Verscheidene andere Europese politici, waaronder Konrad Adenauer en Simone Veil, hebben deze prijs ook ontvangen.

Kohl was bondskanselier gedurende 16 jaar, het langste kanselierschap in de 20e eeuw. Mitterrand was 14 jaar lang president van de Franse Republiek, het langste presidentschap in de Franse geschiedenis.

Latere jaren

Na een jarenlange geheime strijd met prostaatkanker overleed François Mitterrand in januari 1996, minder dan een jaar na het einde van zijn ambtstermijn. Zijn goede vriend Helmut Kohl stierf in juni 2017. Een maand later werd er voor hem in het Europees Parlement in Straatsburg voor het eerst een Europese rouwplechtigheid gehouden. Bij die gelegenheid eerde commissievoorzitter Jean-Claude Juncker hem: *"Helmut Kohl was een Duits en een Europees patriot, want voor hem was er geen verschil tussen beide. Voor hem gingen Duitse en Europese eenheid hand in hand."*